

P.S. De schrijver begint een eigenaardige vergissing op pag. 80 waar hij Abel Kain laat doodslaan, in plaats van omgekeerd. Naast de lectrur van de Veda's blijft de lectrur van den Bijbel aanbevolen!

Vergissen kan ieder zich.

Maar zoo'n vergissing toont toch wel, dat men buiten de bijbelsche sfeer is gaan leven.

Nog erger vind ik het, dat Ds. Wannée zich over zijn onkunde niet bedroeft, maar eigenlijk met de opmerking van Ds. Hulsman een loopje neemt. Een brief aan den laatste, welke in een volgend nummer van „De Hervorming” een plaats vond, voorziet hij van het volgende naschrift:

P.S. Ja, Kain en Abel! Daar heb ik — wat kunnen volksuitdrukkingen toch geestig zijn — niet van terug! Tot uw leering, waarschuwing en stichting kan ik bij wijze van staaltje tot welke verblinding de Veda-lectuur in het algemeen kan brengen, er nog even bij vertellen, dat het verkeerd in m'n manuscript stond, dat ik het driemaal verkeerd voorlas en nog eens tweemaal als drukproef „corrigeerde”. Alle goede en kwade dingen bestaan in drieën; en hier twee maal drie! Wat dunkt u van „onbewust dualisme” als diagnose?

Maar komaan, wees grootmoedig, doof de rookende vlaswiek niet uit en geef ten minste toe, dat ik nog zooveel bijbelkennis had, om mij te herinneren, dat er in die familie, na die compromitterende geschiedenis in het paradijs nog iets choquants gebeurd was!

Ultra-reformatorisch.

Ja, vergissen kan ieder zich.

Daarvan nog een staaltje.

Ons blad bejijvert zich onze Gereformeerden op te wekken tot reformatorisch te voelen.

Maar moeten wij ook niet gaan waarschuwen tegen al te grooten reformatorischen ijver?

„De Standaard” bracht ten minste een bericht, dat mij voor die vraag stelde. Het behelsde enkele mededeelingen aangaande een onzer Gereformeerde Kerken. O.a. ook deze:

„Men heeft daar bovendien de zitplaatsen afgeschaff”.

Een radicale maatregel voorzeker, als het kerkgebouw te klein is geworden en men niet tot vergroting wil overgaan of als er in die gemeente „velen zijn, die slapen”.

Maar enkel staanplaatsen in een kerk is toch wel wat ongemakkelijk.

De Jeugdouderling.

Tot de reformatorische punten, welke door onze dagen aan de orde worden gesteld, behoort ook dat van den jeugdouderling. Dit instituut schijnt reeds breeder omvang te hebben aangenomen, dan men oppervlakkig zou vermoeden. Tenminste, in Friesland is er reeds een convent van jeugdouderlingen gehouden. Ds. Bouma vertelt daarvan in „Friesch Kerkblad”:

Lectori Salutem!

Zooals ge weet, Lector, moet ik nog een verlangstuk geven op mijn brief van de vorige week over de vergadering, die er in de laatste week van het vorige jaar is gehouden van Jeugdouderlingen en Afdeulingsbestuur.

Ze waren opgekomen uit verschillende hoeken van onze gansche provincie, de opzieters, aan wie speciaal is opgedragen de zorg voor de jeugd. En nu zou ik die heele vergadering wel eens voor u willen uitteekenen, zooals ik ze heb gezien, maar dan zou het beter zijn, dat ik maar een boek schreef en daarom wil ik me beperken, en er slechts een paar van de broeders voorstellen, omdat, wat zij opmerkten, zaken betref, waarover ik wel meer om inlichtingen word gevraagd.

Daar hadt ge allereerst een broeder, van de schouder en opwaarts groter dan al het volk, op 't eerste gezicht als Calvinist te herkennen, die drager is van een dubbele functie: hij is ouderling van de kerk en voorzitter van de Jongelingsvereniging. Deze kwam met de vraag, of de aanstelling van een jeugdouderling dan nog wel noodzakelijk is.

Van verschillende kanten kreeg ik deze zelfde vraag. Wat denkt gij er over?

Naar mij voorkomt, Lector, hebben we hier allereerst te doen met een uitzonderingsgeval. De regel in ons verenigingsleven is, dat de Jongelingen zich zelf helpen en dat ook de leiding in handen is van hunner één en niet meer van een oudere. En 'k geloof, dat dit een goede regel is. 'n Jongelingsvereniging moet met eigen riemen roeien; anders wordt ze een schouw met een aanhangmotor en al is dit erg gemakkelijk, de kop steekt dan hoog op en het achterreind zakt diep weg: er is geene goede verhouding in.

Maar wanneer het zoo staat, dan is daarmede een jeugdouderling allerminst overbodig. Deze heeft immers meer te doen, dan 't kerkelijk toezicht op het verenigingsleven uit te oefenen. Dat is maar een onderdeel van zijn werk. Aan den jeugdouderling wordt opgedragen de gansche arbeid onder de jeugd. Wat deze omvat, hoop ik binnenkort nog wel nader aan te geven en daarom volsta ik nu met te zeggen, dat, wanneer de leiding van een Jongelingsvereniging in handen is van een oudere, zelfs van een ouderling, daarmede gansch niet uitgesloten is de benoeming van een jeugdouderling. Er zijn meer jeugdigen in de gemeente, dan de leden der Jongelingsvereniging. Ongetwijfeld zal voor deze benoeming het allereerst in aanmerking komen die ouderling, die langen tijd in de Jongelingsvereniging heeft meegedeeld.

Ik kom tot minner twee, met wien ik u in kennis wil brengen. Hij is een man, die met noesten ijver in zijn bedrijf moet bezig zijn, om voor zich en de zijnen zijn dagelijksch brood te verdienen. Hij is opziener der gemeente en als zoodanig aangewezen voor den arbeid onder de jeugd. Dat is alles in orde. Maar nu deelde deze broeder mede en hij vroeg, of het in orde was, dat hij het jeugdwerk moest doen, maar, behalve dit, ook nog alle andere diensten verrichten, welke van de ouderlingen gevraagd worden. En dit is zeker niet in orde. Dat is een overbelasting van één der broeders. In grotere kerken moet de jeugdouderling van al het overige, in kleinere van veel worden vrijgesteld. Ook voor ouderlingen geldt het, dat ze te zamen den arbeid in de gemeente hebben te verrichten.

Wel is het gewenscht, dat men eens een overzicht krijgt van den arbeid, welke op deze wijze in onze kerken verricht wordt om dan, wanneer het instituut eenigen tijd gewerkt heeft, over de resultaten te oordeelen.

Het „Gereformeerd Jongelingsblad” is reeds bezig zich op de hoogte te stellen. Men vindt daarin deze driestar:

Wij ontvingen informatie uit Leeuwarden en Utrecht.

Dat is nog niet veel, zal men zeggen.

Zoo is het.

Maar nu slaan we een anderen weg in om de instructies (regelingen en beschuiten) machtig te worden.

Daarbij kan elk vereenigingslid meehelpen.

Ge hebt daarvoor niet anders te doen, dan ons de plaatsen te melden (voor zoover u bekend), waar jeugdouderlingen zijn aangesteld.

Is dit in uw woonplaats het geval, meld het ons even.

Voor de rest zorgen wij.

De theosofische poes.

Niet alleen de Gereformeerden, maar ook de Theosofen interesseeren er zich sterk voor, de jeugd met hun beginselen vertrouwd te maken. Een zekere mijnheer (of is 't een dame?), die naar den welluidenden, maar voor personen, die druk hun handteekening moeten zetten, hetwelk lastigen naam van C. Jinarajadasa luistert, schreef een boekje, getiteld „Christus en Buddha en andere schetsen voor Lotuskinderen.” Daarin komt ook voor het verhaal van een merkwaardig poesje. De „N. R. Ct.” zegt er in een recensie van:

Het sterkste verhaal is wel dat over „Mijn Kat”, een beest, dat de hoedanigheden van Poes' huiveringwekkend nader verklaart. „Zij dacht veel en helder, veel helderder, naar het scheen, dan menig mensch! Zij hield van mevr. Besant en op zekeren nacht in Zweden werd mevrouw Besant wakker en vond Ji slapende bij haar. Klaarblijkelijk was Ji in Londen gaan slapen, terwijl zij sterk en duidelijk aan mevrouw Besant dacht, en in haar astraal lichaam was zij met haar gedachten meegerisd”.

In Italië stierf de poes, nadat zij veel pijn had geleden tengevolge van een operatie van een tumor. Haar eigenaar knoopt aan Ji's dood de volgende beschouwing vast: „Toen zij gestorven was wist zij niet dat zij dood was. Zij was in haar astrale lichaam even natuurlijk als altijd, jonger en zoo mogelijk nog harteliker dan anders. Spoedig ging zij over tot haar Devachan en wacht daar nu in haar kleinen hemel tot zij geboorte zal nemen in menschenlijken vorm”.

Maar deze Poes-Mensch zal niet op aarde te aan- schouwen zijn. Ook hieromtrent hindert geen de minste twijfel of weifeling den schrijver. Hij zegt van zijn Kat: „Wanneer het laatste schilderij der aarde is geschilderd en de kleuren zijn opgedroogd aan het einde van den tegenwoordigen aeon, zal de menscheid overgaan op Mercurius om daar hare nieuwe lessen te leeren; zij zal daar beginnen met primitieve rassen van wie mentaal en moreel weinig zal worden geëischt. Ik hoop dan daar te zijn, niet als een stuk in het spel zooals heden, maar als de speler daarvan, een gids voor Goden en menschen. Dan zal daar haar eerste menschenlijke geboorte gaan nemen deze kleine ziel die ik Ji heb genoemd”.

Ziet daar een der konsekwenties van mevrouw Blavatsky's „wilde” jaren.

Levensduur der dieren.

Van dieren gesproken, misschien stellen sommige lezers belang in de volgende mededeeling, welke „De Dokter in Huis” verstrekt. Nadat geconstateerd wordt, dat de gemiddelde levensduur der menschen, die in de middeleeuwen niet meer dan 30 jaren bedroeg, in onzen tijd in de meeste landen tot 40, in Zweden en Noorwegen zelfs tot 50 jaar stijgt, vervolgt het artikeltje:

Interessant is het in verbinding hiermede den gemiddelden levensduur der dieren na te gaan. Nauwkeurige onderzoekingen hebben aangetoond, dat de insecten den kortsten levensduur hebben, b.v.:

de mug leeft 6 maanden;
de vlieg leeft 3—4 maanden;
de Meikever leeft ongeveer 6 weken;
de mier leeft 1 jaar.

Ouder worden o.a. de volgende dieren:

een nachtegaal leeft 11—12 jaren;
een kat leeft 12—20 jaren;
een kikvorsch leeft 15 jaren;
een adelaar leeft 30 jaren;
een salamander leeft 40 jaren.
Het oudst worden de volgende:

Leeuw, beer en rijger worden gemiddeld 50 jaren oud; een raaf leeft 80 jaren en papegaai, schildpad en karper bereiken den respectabelen leeftijd van 100 jaren!

Een kwestie van beginsel.

Men vergeve ons dit uitstapje.

Keeren wij nu tot de beginselen terug.

Voor prof. Grosheide schuilt er achter de zaak-Geelkerken-Ridderbos-Monnik een principieele kwestie.

Hij zegt ervan in „Noord-Hollandsch Kerkblad”:

Psychologisch is het schrijven van Mr. Monnik volkomen begrijpelijk. Hij kent zoo Geelkerken als Ridderbos uit zijn en hun studententijd en eert beide mannen om hun gaven van verstand en hart.

Maar om ze tot elkander te brengen, is meer noodig. Dat was in het afgetrokken wel mogelijk, maar dan moest aan twee voorwaarden zijn voldaan. Dan moest Mr. Monnik in de eerste plaats getoond hebben den strijd te doorzien en dan moest in de tweede plaats verzoening mogelijk zijn.

Maar aan geen van deze voorwaarden is voldaan. Mr. Monnik heeft niet gezien, dat het tusschen Ridderbos en Geelkerken ging om de kwestie, die bijna zoo oud is, als de Kerk van de nieuwe bedeeing oud is: hoe moet ons standpunt zijn tegenover de wereld. Moet ik de wereld ingaan en op haar invloed trachten uit te oefenen, of moet ik me versterken op eigen terrein en vandaar uit werken ten zegen van de wereld? Daar is nu eenmaal geen vereeniging tusschen mogelijk. Geelkerken ziet de kerk in de wereld en daarom ergert hem het getuigenis der Synode. De Synode, Ridderbos en ook schrijver dezer regels ziet de kerk naast de wereld en daarom kan hij afgedacht van allerlei andere bezwaren niet met Geelkerken meegaan.

Mr. Monnik moest in dit principieele geding, zonder dat hij het zelf zag, ook kiezen en hij koos voor Geelkerkens standpunt. Daarom kon zijn brochure, behoudens enkele kleine aanmerkingen niet anders worden dan een verdediging van de presk van Dr. Geelkerken.

Of daarvoor nu een brochure noodig was?

Het zou stellig de moeilijke loonen dit gevoelen nader uit te werken, zonder direct de reeds gevoerde polemiek te verlengen.

HEPP.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN.

Hooggeachte Redactie!

Het schrijven van Dr. Geelkerken in no. 15 van „De Reformatie” noodzaakt mij U nogmaals eenige plaatsruimte te verzoeken, om rekenschap te doen tegenover Dr. G. zoowel als tegenover andere lezers der „Stemmen” — Puisque le vin est tiré, il faut le boire.

Dat ik een vergadering van reeds zoo geruimen tijd geleden in herinnering bracht, vond hierin zijn oorzaak, dat mij het optreden van Dr. G. bij die gelegenheid zeer geïnteresseerd heeft en ik hieraan wel sterk herinnerd werd bij het lezen van het ingezonden stuk van Br. v. d. B. in no. 12. Nu doet het mij veel genoegen te vernemen, dat Dr. G., die voor de Geref. Kerk zoo smadelijke rede van Netelenbos — gehouden in kennelijk wereldsch milieu — slechts voor een heel klein gedeelte gehoord heeft. Dit maakt natuurlijk voor zijn optreden naderhand een groot verschil! Door het rumoer — zoo nu en dan — in die samenkomst en doordat ik zeer achteraf op een bovengalerij zat, moeten die eerste woorden van Dr. G. mij ontgaan zijn. En hoe had ik ooit de mogelijkheid kunnen veronderstellen, dat iemand als Dr. G. in zulk een gemengd gezelschap, en wetend wat den spreker van dien avond ten laste gelegd was, zoo maar het woord zou voeren zonder zelfs N's rede te hebben gehoord!

Dat de eenvoudige Geref. broeder niet na, maar vóór Dr. G. sprak wil ik ook op gezag van laatstgenoemden wel accepteren. Hierin heb ik mij dan vergist, doch dit is van geen belang, tenzij de vóórlaatste spreker ook iets gereleveerd heeft uit N's rede en dan heeft Dr. G. toch wel eenig vermoeden gekregen hoe het optreden van N. tevoren geweest was. Evenwel moet ik dit in het midden laten. Die Geref. broeder werd zoo in zijn spreken bemoeilijkt, dat ik op mijn afgelegde plaats veelal onbereikbaar voor hem bleef. Ik blijf er evenwel bij en herinner mij zeer goed, dat de vergadering over 't geheel een neutrale houding aannam tegenover het woord van Dr. G. Natuurlijk zal een vergadering waarop „beslag gelegd” is een ongeveer overeenkomstig beeld vertoonen, maar ik kan daaraan niet denken in dit geval. Mijn positieve indruk was, dat zij grootendeels uit niet-Christelijke elementen bestond. Ik heb jarenlang dag aan dag onder veel wereldsche lieden moeten verkeerden en dan doet men gaandeweg een scherpen spoorzin ten dezen op. Over 't geheel amuseerde de vergadering zich uitstokend met het sarcasme, waarmede N. de Geref. Kerken, in 't bijzonder i.z. Reglementen en Opzietersvergaderingen, tot spot stelde. Voor mij staat dan ook vast, dat het woord van Dr. G. allesbehalve beslag op de vergadering legde, al beviel het haar — klaarblijkelijk — veel beter dan het ontroerend pleiten voor de Geref. Kerk van den vóórlaatsten spreker, welke dan ook — zooals ik verhaalde — vinnig — en ook wel gemeen — aan gevallen en l. moeilijkt werd. Over dit laatste had Dr. G. niets te klagen, behalve dan dat een enkele schreeuw uitging gaf aan zijn misnoegen over Dr. G.'s kritiek op het preeken in Den Haag van N. Dat Dr. G. echter, evenals N., sprak over „Zeeuwsche kerkrechtelijke flaters” beviel weer veel beter. Tot slot diene, dat zoo ik geweten had, dat Dr. G. destijds in „Salvatori” optrad zonder N's rede te hebben gehoord, mijn desbetreffende opmerkingen achterwege waren gebleven. Maar nu dringt zich toch de vraag aan mij op, was het niet onverantwoordelijk voor een officieel en hooggeplaatst persoon uit Geref. milieu, om zoo maar zonder

zels
gemeng
en ...
rede v
zijde h
voorga
zijn co
een kl
teit. B
begreep
— ma
zou be
wijten
grappig
Gerefor
rechtel
spreke
slag
nader
voor
verded
heel in
Dr. G.
benijde
schrijv
ruimte
Met
digde

Amh
[Na
wordt

Geach

Verg
aanleid
overzon
Zuifhem
ziet in
Geelk
gesche
catie”
Een „g
ziell”
velerlei
te zegg
beter ge
vorm
zijn gra
En pers
van Dr.
zelf v
mers a
wijzing
als we
to. „Ik
van „m
sianisme
Gerefor
en de G
dit leze
ons op
lei criti
worden
de in e
koortsac
hij het
geacht.
Want wa
goed, ze
dezen m
gaarne
handeld
waar —
juist is
onze Ke
toch was
door „v
wij erv
lijk G e
onzen
uitkom
onze we
kunnen
dachtma
niet tell
formeer
alles zo
dat de
Gezon
Met d

Lisse.

Geach

Reeds
wanziet
Geref. z
zoo vrie
man af
ik Verkl
ik mij
blad, op
maakte
de wijze
Geref. K
Met d

Schev

L. S.

Op de
vier sa
maand
dezen z

zelfs N's woorden te hebben gehoord — en in zóo gemeend publiek — te spreken zooals Dr. G. het deed en ... niet deed? Ik durf beslist verklaren, dat N's rede van dien avond geen aandacht van Geref. zijde had verdiend, wel allerminst dus van een harer voorgangers van naam. Ik herhaal, N. heeft dien avond zijn conflict met onze Kerk grotendeels behandeld als een klucht en dat soms ruwweg zonder spoor van piet. Ik had N. nooit tevoren gezien en gehoord, maar begreep toen al heel spoedig, dat óók de eenvoudigste — maar goedgezinde — Gereformeerde gróóter „flater“ zou begaan dan ooit aan een Zeeuwisch college te wijten zou kunnen zijn, indien hij — of zij — dezen grappigen „gemaendeerde“ verder nog van eenige echte Gereformeerdeheid zou verdenken! De „Zeeuwische kerkrechtelijke flaters“ — om nu eens met N. en Dr. G. te spreken — verschenen hem opeens als den rechten slag met den krommen stok! Het woord van Dr. G. naderhand gaf mij beslist den indruk over 't geheel voor N. vergoelijkend en voor onze Kerk zeer weinig verdedigend te zijn. En het slotwoord van N., thans geheel in hoogst ernstigen toon, klonk allerhartelijkst voor Dr. G., een hartelijkheid, die ik dezen allerminst kon benijden! Enkele uitwijdingen en bijkomstigheden in het schrijven van Dr. G. moet ik, terwille van de plaatsruimte, onbesproken laten.

Met hartelijken dank voor de plaatsing en verschuldigde hoogachting,

Uw abonnee,
E. v. d. M.

Arnhem, 10 Jan. 1921.

[Na eventuele beantwoording door Dr. Geelkerken wordt de discussie gesloten. — Red.]

Geachte Redactie,

Vergun mij een enkele opmerking in Uw blad naar aanleiding van het in de „Perschouw“ van 7 Jan. j.l. overgenomen artikelje uit de „Geref. Kerkbode voor Zutphen“, waarin Dr. Waterink zijn oordeel herhaalt inzake de „geruchtmakende“ predikatie van Dr. Geelkerken. Dat Dr. W., na eerst dienaangaande geschreven te hebben: „Een korte, aangrijpende predikatie“, ... „Ze is waardig gelezen en herlezen te worden. Een „getuigenis“, dat „getuigt“ ook in onze ziel!“, thans schrijft: „... gehoord en gelezen de velerlei critiek, ben ik toch ook wel degelijk geneigd te zeggen: ja, als men de zaak zóó beziet, ware het beter geweest, dat Dr. Geelkerken althans in dien vorm zijn oordeel voor zich gehouden had, en met zijn graven zich in andere richting hadde bewogen. Een persoonlijk acht ik ten formeelen het optreden van Dr. G. allerminst te verdedigen“, vind ik op zichzelf verklaarbaar. Wijziging van oordeel is immers altijd mogelijk. Maar toch komt deze oordeelswijziging in een m.i. wel wat bedenkelijk licht te staan, als we daarna Dr. W. zijn conclusies hooren trekken: 1o „Ik wijs ten eenenmale af een soort verlenking van „malcontenterigheid“ oftewel „verkapte Netelbosianisme“... ik ben gelukkig overtuigd en steil Gereformeerd...“; 2o „... ik heb onze Kerken en de Gereformeerde waarheid veel te lief“. Als wij dit lezen komt immers onwillekeurig de gedachte bij ons op, of de woorden „gehoord en gelezen de velerlei critiek“ feitelijk niet het gedrukt hadden moeten worden; of m.a.w. ook Dr. W. niet is ongetast door de in onze Kerken helaas bijna epidemisch wordende, koortsachtige vrees van te worden „verketterd“, en of hij het uit dien hoofde misschien niet veiliger heeft gedacht, zijn oordeel over Dr. G.'s predikatie te herzien. Want waartoe anders die uitdrukkelijke verklaring, dat hij goed, zelfs steil Gereformeerd is? Ik wil Dr. W. in dezen niet beschuldigen van onoprechtheid, neem zelfs gaarne aan, dat hij geheel ter goeder trouw aldus gehandeld heeft, maar vind hierin toch aanleiding, om, waar — maar ik vrees — mijn hypothese maar al te juist is en ik hierin een symptoom van den geest in onze Kerken zie, er met ernst op te wijzen, dat wij toch wat meer onszelf moeten zijn en ons wat minder door „verdachtmakingen“ moeten laten beïnvloeden. Als wij ervan overtuigd zijn niet maar in naam, maar werkelijk Gereformeerd te zijn, laten wij dan rustig onzen gang gaan, eerlijk voor onze meening durven uitkomen en niet naar rechts of naar links zien, hoe onze woorden wel zullen worden opgevat. De uitkomst kunnen wij gerust aan God overlaten. Dan kunnen „verdachtmakingen“ ons ook niet schaden, en behoeven we ook niet telkens te herhalen, dat we toch heusch Gereformeerd zijn. Onze kerkelijke atmosfeer wordt door dat alles zoo zwaar. Laten wij toch allen ertoe meewerken, dat de dampkring, waarin wij leven, gezond blijft. Gezond Gereformeerd!

Met dank voor de plaatsing,

Dr. Th. RUYJS Jr.

Lisse, 11 Jan. '21.

Geachte Redactie,

Reeds bestond bij mij enig vermoeden, dat „men“ mij aanziet voor den schrijver in de „N. R. Ct.“ over „Van Geref. zijde schrijft men“. Dr. Dijk van Den Haag was zoo vriendelijk mij dit ronduit te schrijven en op den man af te vragen, of „men“ goed zag. Gelukkig kon ik verklaren, dat „men“ zich vergist. Doch nu gevoel ik mij gedrongen een weinig plaats te vragen in uw blad, opdat ieder wete, dat ik mij nimmer schuldig maakte aan eenig geschrijf in de „N. R. Ct.“ en dat de wijze, waarop de mij onbekende schrijver tegen de Geref. Kerken ageert, mij vaak zeer onsympathiek is.

Met dank voor de plaatsing,

van U de dw.,
A. KLOOSTERMAN.

Scheveningen, 12 Jan. 1921.

L. S.

Op de Gemeenschappelijke Besturen-Vergadering der vier samenwerkende Geref. Studentencorpora deze maand te Amsterdam gehouden, is onder meer besloten dezen zomer met het z.g.n. „jongenswerk“ te beginnen.

Reeds meermalen was dit onderwerp ter sprake gekomen, maar telkens waren we door allerlei omstandigheden verhinderd onze gedachten in dit opzicht te verwezenlijken.

Nu we echter in den laatste tijd meer en meer de dringende noodzakelijkheid inzagen en ons ook van de zijde der ouders gevraagd werd dit werk ter hand te nemen, hebben we als G. B. V. eenparig besloten dezen nieuwen arbeid te aanvaarden.

Wat bedoelen we met dit jongenswerk?

Niet anders dan dit: als Geref. studenten willen we leiding geven aan gymnasiasten en H.B.S.'ers van Geref. huize.

Onmiddellijk rijzen hier een tweetal vragen. In de eerste plaats: Is dit jongenswerk noodzakelijk? Is het noodig dat naast de ouders, predikanten en leeraren ook nog studenten leiding gaan geven?

Natuurlijk willen we niet dringen in de plaats van ouders, predikanten of leeraren. Wij hopen slechts hun werk te kunnen aanvullen. Want wie de jongensziel enigszins kent weet, dat daarin diepten verscholen liggen, waarin hij ouders, leeraren of zijn domineé hoogst zelden een blik laat slaan. Een jongen uit zich uiterst moeilijk, vooral wanneer het zijn godsdienstig en zedelijk leven betreft. En toch is zijn hart — vooral door de studie — vaak vol allerlei vragen.

Wat de jongens nu zelfs aan ouders niet vragen en zeggen kunnen, of durven of willen, zullen ze bespreken met ons, studenten, van wie ze gevoelen, dat wij hen begrijpen, omdat wij nog dicht bij hen staan, en tegen wie ze genoeg opzien om van ons raad aan te nemen. De ervaring verleent de vrijmoedigheid dit te schrijven.

De tweede vraag, die ongetwijfeld beantwoord moet worden, is deze: Zijn de studenten nu wel de geschikte leiders voor de jongens, zijn ze daar wel rijp genoeg voor?

Hier moet onderscheiden worden. Niet iedere student is daartoe geschikt. Maar er zijn er velen, die het wel kunnen en er reeds in eigen kring mee bezig zijn. Deze zijn de geroepen leiders.

Dit alles overwegende heeft de G. B. V. besloten dezen zomer een kamp te huren, waar plaats zal zijn voor ongeveer 100 jongens en 10 à 15 leiders. Daar willen we met de jongens ongeveer een week vertoeven. Met afwisseling van fiets- en wandeltochten zullen we ons in toespraken tot hen richten en in persoonlijk onderhoud met hen spreken.

Na het kamp zal op een of andere manier getracht worden de band tusschen ons en de jongens aan te houden.

Dit jaar heeft de G. B. V. besloten tot het kamp alleen toe te laten gymnasiasten en H.B.S.'ers van de 4e, 5e en 6e klas en van de lagere klassen zij, die den leeftijd van 15 jaar hebben bereikt.

Binnenkort zullen in iedere provincie studenten daartoe aangewezen, zich in verbinding met de jongens stellen. Bij hen kunnen zij zich dan opgeven en allerlei nadere inlichtingen inwinnen.

Wij twijfelen er niet aan of gij, Geref. ouders, zult ons werk met sympathie begroeten, ons Uw jongens toevertrouwen, ons steunen met Uw gebed en, zoo noodig, met Uw geld. Wij beginnen dit werk in het geloof, dat God ons hiertoe roept. Hij geeft ons het voorrecht, dat wij het mogen doen en wij doen het gaarne. Want wij willen hun zeggen hoe heerlijk het is hun frissche bloeiende jongenslevens te wijden aan den God en Vader van onzen Heere Jezus Christus.

Namens de uitvoerende Commissie,

P. KRUISWIJK, praes.
A. WIJNGAARDEN, ab. actis.
F. VELDSTRA, fiscus.

Kampen, Januari 1921.

[Deze zaak heeft onze hartelijke sympathie. — HEPP.]

CORRESPONDENTIE.

Voorzover onze abonnees niet in zonden, hopen we begin Febr. a.s. te disponeeren over het abonnementsgeld te halfjaar 1921. Tot 31 dezer hebben onze abonnees dus nog gelegenheid het abonnementsgeld te remitteren.

DE UITGEVERS.

BOEKBESPREKING.

„Gemoedsbezwaren“. C. de Vries, met een inleidend woord van Prof. Dr. T. Hoekstra te Kampen.

J. W. Snoek, Urk, 1920.

Een gelukkig verschijnsel acht ik het, dat ons volk belangstelt in vraagstukken van diepzinnigen aard, ontwikkelde problemen betreffende Kerk en Staat, zielsprocessen.

Of het echter wenschelijk is aan de behoefte tot voorlichting in dezen te voldoen door dagbladartikelen of brochures is twijfelachtig.

De fout der meeste brochures is voor alles, dat niet één, maar een geheel reeks vraagstukken in een kort bestek worden behandeld en aan dit euvel gaat ook bovenstaand geschrift mank. Daardoor dreigt het gevaar, dat sommige gedachten niet tot hun recht komen. Welk een heerlijk perspectief ligt er bijv. verscholen achter pag. 28, „dat ook „gemoedsbezwaren“ een modeartikel kunnen zijn“, pag. 63 „Gewetensdwang moet in geen geval voorkomen“, pag. 19 het verwijzen naar Rom. 15:1: „Wij die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen“ en Rom. 14:1: „Dengene nu, die zwak is in het geloof, neemt aan, maar niet tot twistige samenspreking“.

De schrijver heeft over het geheel zijn boekje frisch geschreven en op vele punten de problemen goed toegelicht. De begrippen gemoedsbezwaar, beginselbezwaar en traditioneel bezwaar zijn echter niet altijd goed uiteen gebonden en dit is toch wenschelijk. Zeer leerrijk zijn de historische „gemoedsbezwaren“ inzake leerplicht, vrouwenkiesrecht, gezangenkwesie etc.

Alhoewel literatuurkennis in den breede misschien niet mag worden verlangd ware toch een kennisnemen van het werk van Dr. Rijk Kramer inzake den vaccinewang wel zeer wenschelijk geweest. Zijn hier inderdaad „gemoeds“ of „verstandsbezwaren“?

Men leze het boekje in breeden kring om met het groote ethische vraagstuk der gewetensbezwaren en gewetensvrijheid kennis te maken en er over te denken.

Moge het ook de Urker weduwen en weezen ten goede komen, voor wien de financiële bade van dit boekje bestemd zijn.

F. J. J. B.

„Ter Conferentie“, 8—10 Juni 1920 te Ermelo, vanwege den gereformeerden bond van verenigingen en stichtingen van barmhartigheid in Nederland. Verslag van de daar gehouden voordrachten, toespraken en gedachtenwisseling.

J. H. Kok, Kampen, 1920.

Vele en belangrijke zaken zijn op de conferentie besproken. Wie zich geroepen gevoelt tot actieve deelname aan het Christelijk liefdewerk in onze ziekenhuizen en gestichten zij de lezing van dit boekje aanbevolen. Bij het bepalen van de keuze van een werkring kan een overweging van hetgeen in de voordrachten is genoemd in verband met het eigen karakter een belangrijke steun zijn.

F. J. J. B.

„Lezen leeren“, door D. Wouters en W. G. van de Hulst, met teekeningen in kleur van Tjeerd Bottema, tweede verbeterde druk.

Noordhoff, Groningen, 8 deeltjes.

Prachtboekjes! Wat een frissche methode! Niet lezen leeren, bedacht aan de schrijftafel, theoretisch verzonnen, maar zich ingeleefd in de ziel van het kind.

Hoe is hier van talrijke in de kinderziel levende tendenzen een goed gebruik gemaakt om het kind op eenvoudige, aangename manier, goed te leeren lezen.

De methode door de schrijvers gevolgd, heeft eenige verwantschap met die van Dr. Maria Montessori. Met name is het goed gezien elke nieuwe letter niet alleen door zijn vorm, maar ook door zijn kleur tot het kind te brengen. Nu nog de taatsin erbij en het lezen leeren gaat „van zelf“. Dat is toch het ideaal, dat het kind aan zijn natuurlijke aanleg en het gegeven leermiddel voldoende heeft en de leermeester met zijn uitleg en zijn dwang overbodig zijn.

Uit ervaring weet ik, dat een kind van vijf jaar in eenige maanden met het grootste genot en gemak met enkele aanwijzingen van zijn omgeving met deze boekjes leert lezen.

Hoe goed hebben de schrijvers gevoeld, dat de woordenrijen, alleen al door het geluid-effect, door de kinderen gaarne worden gelezen. Hoe helder is het rationele gevoeld, waar het kind vol van is, waar het van smullen kan.

„Een schaapje en een lammetje.“

Een biefstuk en een hammetje.

Een bakker en een bakkerijtje.

Een stakker en een stakkerijtje.

Een haantje en een henmetje.

Die woon-den in een rennetje.“

(6e boekje, p. 12.)

De verhaaltjes en versjes in de boekjes voor de meer gevorderden zijn niet kinderachtig maar kinderlijk. Wanneer ik nog vermeld, dat de teekeningen van Tj. Bottema geestig en mooi zijn, dan mag ik zeker wel besluiten, dat deze reeks alle aanbeveling verdient om op onze scholen te worden ingevoerd.

F. J. J. B.

„De Macedoniër“, Zendingstijdschrift. Jaargang 1921.

Uitgave Edzo Venema, Groningen.

Gelukkig „De Macedoniër“ verschijnt weer maandelijks; de prijs is nu wat verhoogd, n.l. tot f.4, doch dit is nog waarlijk niet te veel. De eerste aflevering maakt een uitstekenden indruk. Dr. Bakker geeft een terugblik, waarin hij een vergelijking trekt tusschen 1900 en 1920. Hij wijdt ook eenige regels aan de scholen, maar vergeet over de Holl.-Chineesche scholen te spreken; trouwens, hoe belangrijk het artikel ook is, Dr. Bakker heeft niet bedoeld volledig te zijn. Dr. Pol van Boskoop, die in de voetstappen van zijn schoonvader Dr. H. Dijkstra treedt, vervolgt zijn uiteenzettingen over Midden-Java ten Zuiden. Het land en zijn bewoners. Zijn welverzorgd artikel, ook welverzorgd in taal en stijl, brengt met vele dingen op de hoogte, en biedt uitstekend studie-materiaal voor hen, die op zendingstudiekringen of jongelingsverenigingen Midden-Java bestudeeren; hij is echter nog lang niet aan het einde. Jammer, dat nieuwe in-teekeningen op „De Macedoniër“ de eerste drie artikelen, die in den vorigen jaargang stam, nu missen. Dr. Dijkstra besluit met zijn traditioneelen: „Uit mijn Camera“, als altijd leerrijk. Wij wenschen Dr. Dijkstra geluk, dat hij weer een nieuwen jaargang mocht aanvaangen; geve de Heere hem het voorrecht nog vele jaren ook door dit zijn tijdschrift in het belang der zending werkzaam te zijn.

Wij behoeven toch niet onze kerkeraden, jongelingsverenigingen enz. op te wekken op dit degelijk geredigeerd Geref. tijdschrift in te teekenen?

J. D. W.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:

Franeke, J. de Waard te Ferwerd en J. G. Feenstra te Dijkshorn.

Koraborn, A. Dekkers te Stroobos en D. v. Dijk, cand., te Ooster-Nijkerk.

Bereepen te:

Beilen, P. Hekman te Gorredijk.

Drachtstercompagnie, Dr. O. N. Oosterhof te Bonger.